

Εθνική Πολιτική για τα Λατομεία Αδρανών

Κ. Γεωργουλάκης
Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας
και Κλιματικής Αλλαγής

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Γενικά
- Υφιστάμενη Νομοθεσία
- Εθνική Πολιτική
- Νέα Νομοθεσία
- Καλές Πρακτικές
- Συμπεράσματα Προτάσεις

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- Τι είναι τα αδρανή υλικά
- Γιατί τα χρειαζόμαστε
- Πηγές αδρανών
 - Πρωτογενή (λατομεία)
 - Υλικά ανακύκλωσης
 - Τεχνητά (π.χ. σκωρίες)

Η παραγωγή αδρανών στην Ευρώπη

- Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι αυτάρκης στην παραγωγή αδρανών υλικών
- Η παραγωγή των αδρανών υλικών στην Ευρώπη ανέρχεται περίπου σε 3 δισεκ. τόνους το χρόνο
- Περίπου το 91 % του συνόλου των αδρανών παράγεται άμεσα από λατομεία και το 5 % είναι προϊόν ανακύκλωσης.

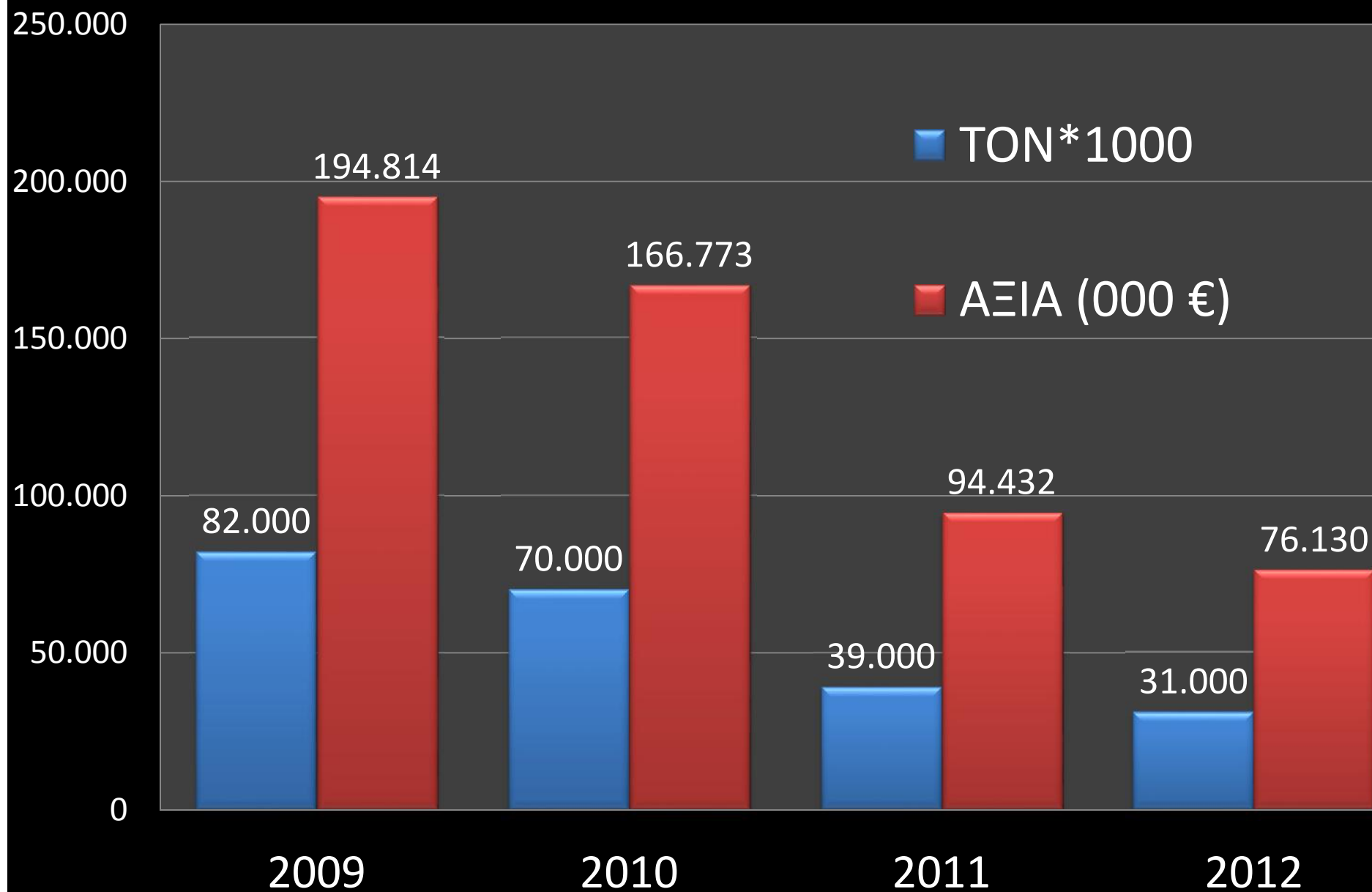

Παραγωγή αδρανών στην Ελλάδα

	2009	2010	2011	2012
- (€)	194.814.893	166.773.465	94.432.887	76.130.875
- ()*	82.000.000	70.000.000	39.000.000	31.000.000

: Latomet *(μ)

ΛΑΤΟΜΕΙΑ ΑΔΡΑΝΩΝ ΥΛΙΚΩΝ 2009-2012

Χαρακτηριστικά λατομείων αδρανών υλικών

- **Αναγκαία**

- 18.000 τον/χιλιόμ. Εθνικής Οδού (2 λωριδ./κατεύθ.)
- 250 τόνοι για κατοικία 185 τετρ. μετρ.
- 114.000 τον./χλμ. Μετρό

- **Χαμηλής αξίας (5-10 €/τον.)**

- Μικρές αποστάσεις από τα κέντρα κατανάλωσης (30 – 40 χλμ.)

- **Επικίνδυνοι χώροι εργασίας**

- Στα λατομεία αδρανών, αν και απασχολούνται περίπου το 20 % των εργαζομένων του κλάδου, συμβαίνουν τα μισά θανατηφόρα ατυχήματα. (Συνέδριο Ο.Π. 2002)

Παράνομες εκμεταλλεύσεις

- **Προβλήματα**

- Αυξημένος κίνδυνος για την ασφάλεια των εργαζομένων και περιοίκων επειδή η σχετική δραστηριότητα γίνεται χωρίς κρατικό έλεγχο και εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας
- Καταστροφή του περιβάλλοντος χωρίς δυνατότητα αποκατάστασης,
- Ακαταλληλότητα παραγομένων υλικών
- Απώλεια φορολογικών εσόδων
- Ενδεχόμενη καταστροφή αρχαιολογικών χώρων
- Κίνδυνοι για πρόκληση ζημιών σε δίκτυα ΔΕΗ, ΟΤΕ, κ.λ.π.

- **Κατασταλτική αντιμετώπιση**

- Πρόστιμα 1,5 -2 εκατ. ευρώ/έτος (2 Επιθεωρήσεις Μεταλλείων)

- **Προληπτική αντιμετώπιση**

- Καθορισμός λατομικών περιοχών
- Απλοποίηση διαδικασίας αδειοδότησης

ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ (1)

Άρθρον 3.

Η εν υπαίθρω εκμετάλλευσις των λατομείων ενεργείται άνευ αδείας.

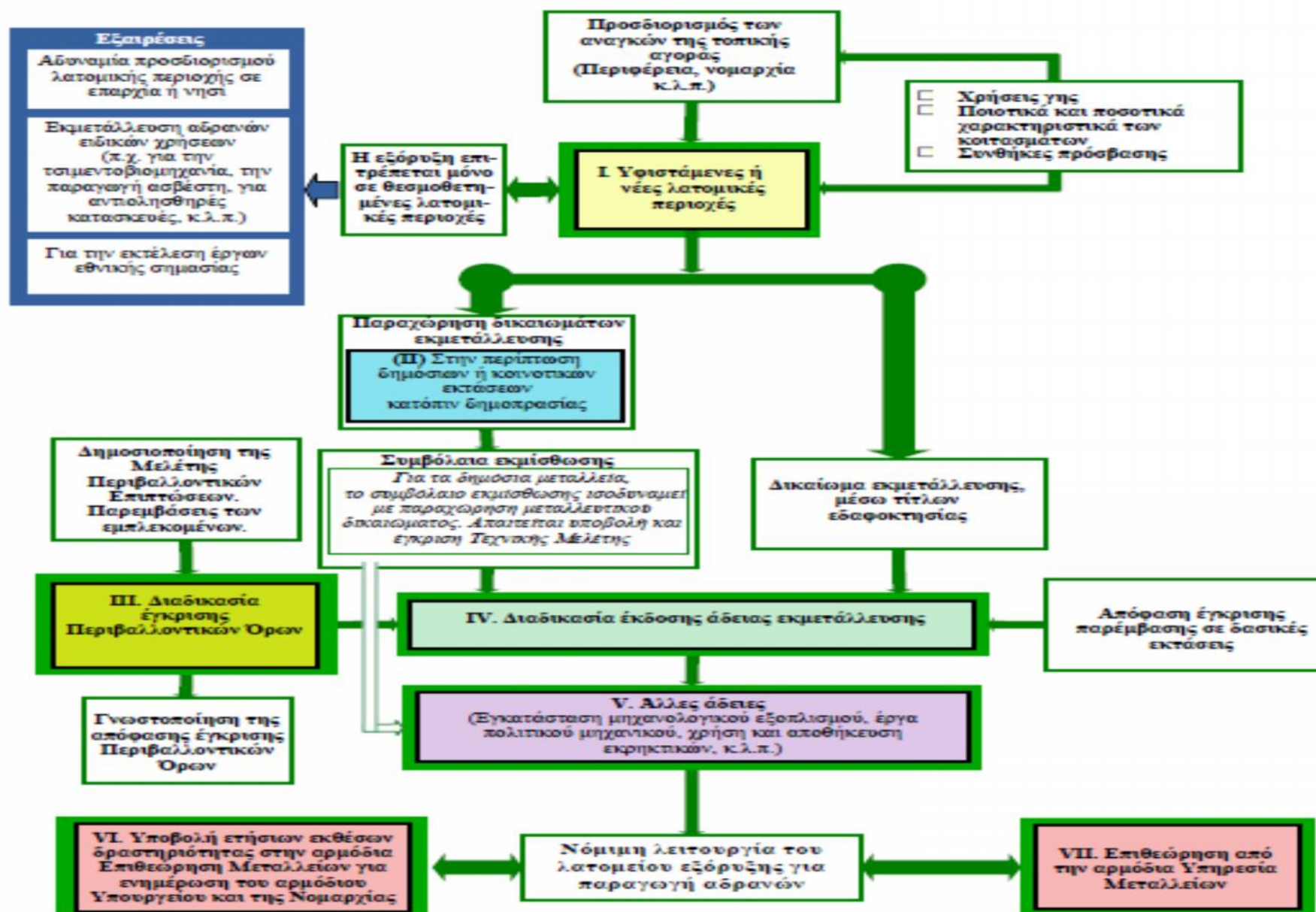
ΝΟΜΟΣ 587/1914 "ΠΕΡΙ ΛΑΤΟΜΕΙΩΝ"

ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ (2)

(ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ)

- **N. 1428/1984** (ΦΕΚ 43/Α) (Βασικός Νόμος)
- **N. 2115/1993** (ΦΕΚ 15/Α) (Τροπ.- Συμπληρώσεις)
- **N. 2576/1998** (ΦΕΚ 25/Α) - άρθρο 8
- **N. 2702/1999** (ΦΕΚ 70/Α) - άρθρα 6,7,8 και 14.
- **N. 2837/2000** (ΦΕΚ 178/Α) - άρθρα 7 και 12
- **N. 2947/2001** (ΦΕΚ 228/Α) - άρθρο 9
- **N. 3190/2003** (ΦΕΚ 249/Α) - άρθρο 19
- **N. 3335/2005** (ΦΕΚ 95/Α) - άρθρα 13 και 17
- **N. 3438/2006** (ΦΕΚ 33/Α) - άρθρο 14
- **N. 4001/2011** (ΦΕΚ 179/Α) - άρθρο 182, 183
- **N. 4203/2013** (ΦΕΚ 235/Α) – άρθρο 17

Διάγραμμα ροής τυπικής διαδικασίας αδειοδότησης εκμετάλλευσης αδρανών (στην Ελλάδα)

Σχήμα 19: Διαδικασία αδειοδότησης της εκμετάλλευσης αδρανών στην Ελλάδα (Σχεδιάστηκε από Φ Χαλκιοπούλου, Χαρά Παπαντώνη το 2010)

ΑΜΜΟΛΗΨΙΕΣ

- Οι αμμοληψίες φυσικών αποθέσεων θραυσμάτων, από τις κοίτες και εκβολές ποταμών, χειμάρρων και από τις θαλάσσιες και λιμναίες ακτές, ρυθμίζονται από τον ειδικό προς τούτο **A.N. 1219/38** (ΦΕΚ 191 τ. Α')

ΥΛΙΚΑ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΗΣ

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4042 (ΦΕΚ 24/Α/13.2.2012)

Ποινική προστασία του περιβάλλοντος – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/ΕΚ – Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ – Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

- Ένας από τους στόχους της οδηγίας πλαίσιο για τα απόβλητα (2008/98/ΕΚ) είναι να παρέχει ένα πλαίσιο για τη μετάβαση σε μια **Ευρωπαϊκή Κοινωνία Ανακύκλωσης**, Ειδικότερα, στο άρθρο 11 παρ. 2 ορίζεται ότι «Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να επιτευχθεί ότι μέχρι το 2020 τουλάχιστον το **70%** (κατά βάρος) των μη επικίνδυνων αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων πρέπει να είναι έτοιμο για επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση ή να υποστεί άλλη ανάκτηση υλικών

ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΑΔΡΑΝΩΝ

- Π.Δ. 334/1994 (ΦΕΚ 176Α) «Προϊόντα δομικών κατασκευών»: Έγινε η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς την Οδηγία του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων 89/106/ΕΟΚ/21.12.1988, όπως έχει τροποποιηθεί με την Οδηγία 93/68/ΕΟΚ/22.7.1993, και αποσκοπούν στην εξασφάλιση της καταλληλότητας των αδρανών υλικών για την αρτιότητα κατασκευής των έργων, στα οποία τα υλικά αυτά ενσωματώνονται.
- Ειδικότερα, τα αδρανή τα οποία προορίζονται για δομικά έργα, πρέπει να πληρούν τις προδιαγραφές που τίθενται από την ΚΥΑ 5328/122/2007 (ΦΕΚ 386/Β/20.3.2007), όπως ισχύει.

ΚΥΑ 5328/122/2-3-2007

- Αδρανή για Σκυρόδεμα (πρότυπο ΕΛΟΤ EN12620-2002)
- Αδρανή για Ασφαλτομίγματα (πρότυπο ΕΛΟΤ EN 13043-2002)
- Αδρανή Κονιαμάτων (πρότυπο ΕΛΟΤ EN 13139-2002)
- Αδρανή για Οδοποιία (πρότυπο ΕΛΟΤ EN 13242-2002)
- Αδρανή για Έρμα Σιδηροδρομικών γραμμών (πρότυπο ΕΛΟΤ EN 13450-2002)
- Φυσικούς Ογκόλιθους (πρότυπο ΕΛΟΤ EN 13383-1-2002)
- Ελαφρά Αδρανή (πρότυπο ΕΛΟΤ EN 13055-1-2002 και ΕΛΟΤ EN 13055-2-2004)

Εθνική Πολιτική για την Αξιοποίηση των Ορυκτών Πρώτων Υλών

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ &
ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ
ΑΛΛΑΓΗΣ

Γαληνίτης

ΑΞΟΝΕΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

- 1. Βασικό συστατικό της εθνικής και περιφερειακής αναπτυξιακής πολιτικής της Χώρας.**
- 2. Χωροταξικός σχεδιασμός.**
- 3. Νομικό πλαίσιο**
- 4. Διάλογος με τοπική κοινωνία**
- 5. Εκπαίδευση – Έρευνα – Καινοτομία**
- 6. Αποδοτικότητα στην χρήση ΟΠΥ**

Απαιτούμενες Ενέργειες

- Διασφάλιση σε μακροχρόνιο ορίζοντα της τροφοδοσίας της αγοράς και των κατασκευαστικών έργων με αδρανή υλικά, με αποδεκτό κόστος.
- Θεσμοθέτηση νέου λατομικού νόμου.

ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ

- Εξορθολογισμός συστήματος παραγωγής (αποτροπή παρανόμων εκμεταλλεύσεων). Στην κατεύθυνση αυτή θα συμβάλλουν τα πορίσματα του ευρωπαϊκού έργου SARMa (Sustainable Aggregates Resources Management) που υλοποιεί το ΙΓΜΕΜ.
- Καθορισμός ποιοτικών προδιαγραφών και διαδικασιών πιστοποίησης αδρανών υλικών πρωτογενούς παραγωγής και ανακύκλωσης.
- Χωροταξικός σχεδιασμός - λατομικές περιοχές και λειτουργία τους.
- Καθορισμός περιπτώσεων λειτουργίας εκτός λατομικών ζωνών - αδρανή υλικά ειδικών χρήσεων.

ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ (2)

- Καθορισμός προϋποθέσεων για εκμεταλλεύσεις αδρανών υλικών εντός περιοχών Natura.
- Άρση των νομικών κωλυμάτων -κυρίως διατάξεις του Ν. 998/79- για την ίδρυση μέσα στους λατομικούς χώρους αδρανών υλικών συναφών μεταποιητικών μονάδων
- Εκσυγχρονισμός συστήματος αδειοδότησης - άρση προβλημάτων, περιορισμός γραφειοκρατίας.
- Εφαρμογή του πλαισίου για την εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων από εκσκαφές, κατασκευές και κατεδαφίσεις με βάση το ευρωπαϊκό έργο SARMA

ΛΑΤΟΜΙΚΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ

- «Κωδικοποίηση» λατομικής νομοθεσίας
- Αδρανή – Μάρμαρα – Βιομηχανικά Ορυκτά
- Αύξηση Χρόνου αδειών (60-70 χρόνια)
- Ενιαία άδεια εκμετάλλευσης
- Διατήρηση Υφιστάμενων Ρυθμίσεων σχετικά με τα λατομεία αδρανών
- Κατοχύρωση λατομικών περιοχών από αναδασώσεις
- Δυνατότητα εγκαταστάσεων συναφών μεταποιητικών μονάδων (ασφαλτικών, σκυροδέματος,)
- Δυνατότητα εγκαταστάσεων ανακύκλωσης εντός λατομικών χώρων

ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

1. ΙΣΠΑΝΙΑ: Έκδοση Πρακτικών Οδηγών

α. Αμμοληψίας – β. Δημοσίων Σχέσεων

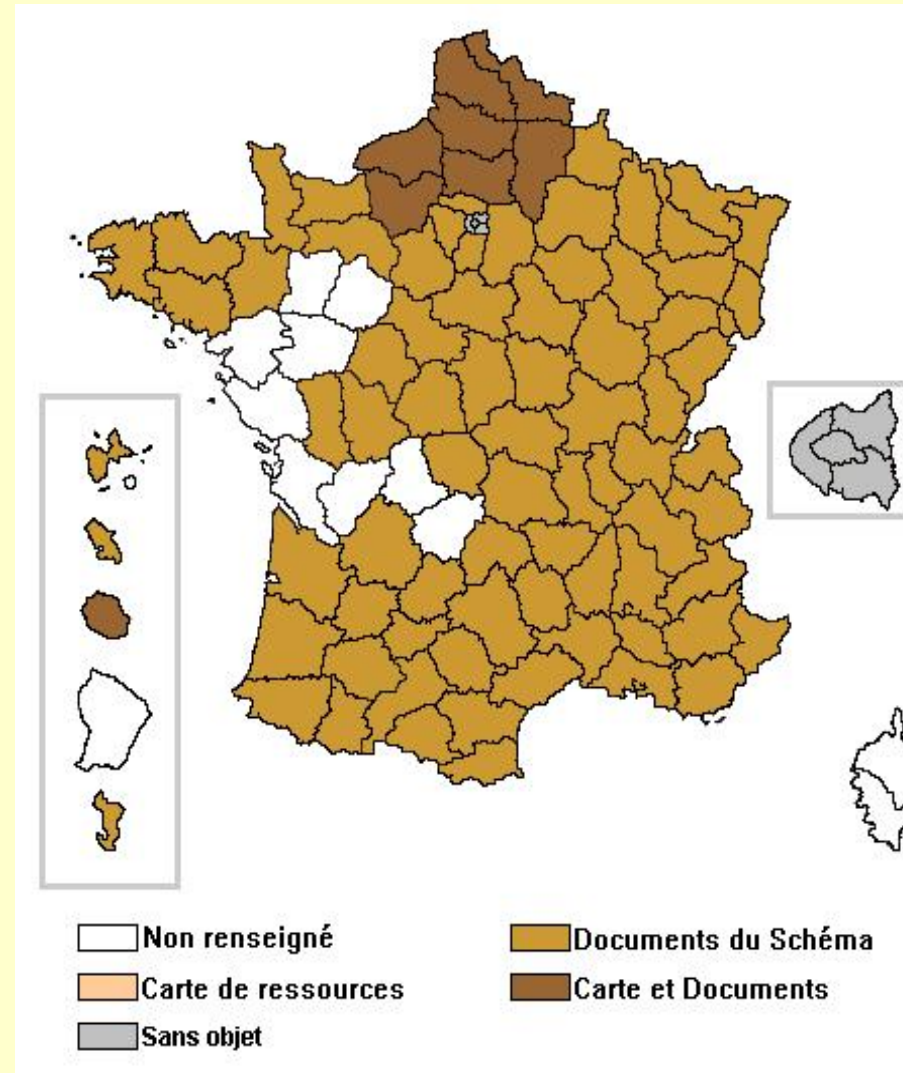
- Εκδόσεις του Spanish National Aggregates Association (ANEFA)
- α. Περιλαμβάνει οδηγίες αμμοληψίας και καλύπτει διάφορα θέματα, όπως:
 - Περιβαλλοντική αποκατάσταση
 - Διαχείριση υδάτινου δυναμικού
 - Βιοποικιλότητα
 - Υγιεινή και ασφάλεια
- β. Με τοπικές κοινότητες

2. Γαλλία – Διαμερισματικά Προγράμματα

Διαμερισματικά προγράμματα:

- Κατανομή αποθεμάτων,
- Αναμενόμενη ζήτηση
- Υφιστάμενα λατομεία
- Επιδράσεις στο περιβάλλον (προστατευόμενες περιοχές)
- Συγκοινωνιακά δίκτυα
- Προτεινόμενη χρήση μετά την ολοκλήρωση εργασιών
- Έλεγχος και γειτονικών διαμερισμάτων για δυνατότητα κάλυψης αναγκών (για περιοχές με μεγάλη κατανάλωση - Παρίσι)

- <http://materiaux.brgm.fr/SchemasCarrieres.aspx>

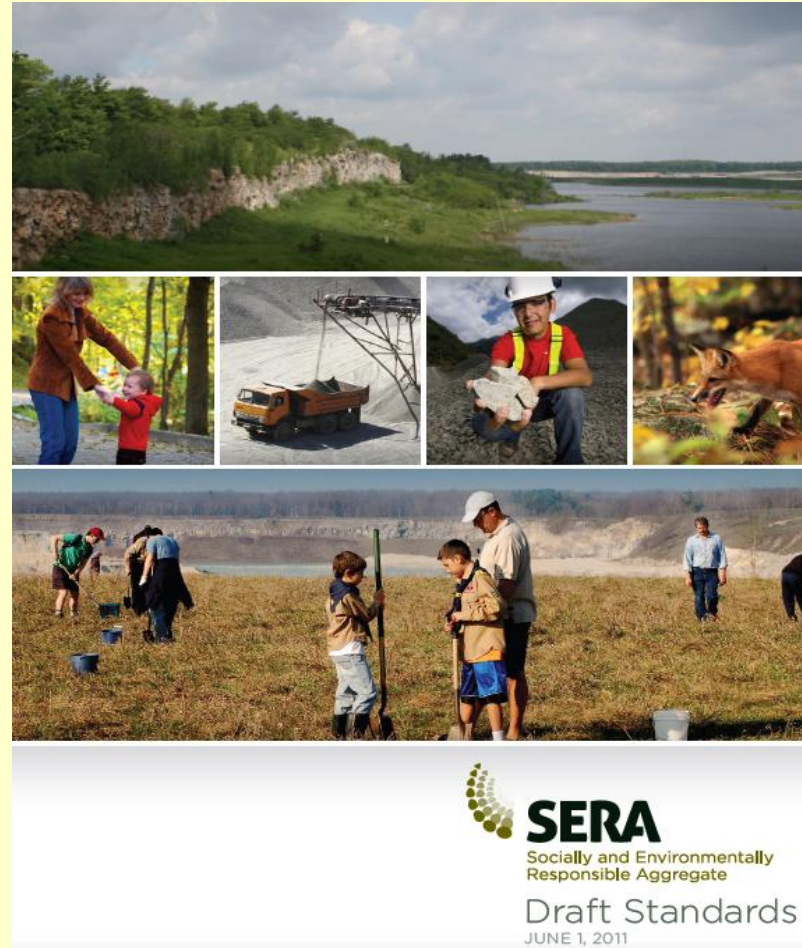
3. Αυστρία – Αρνητικός σχεδιασμός

- Μια τελείως διαφορετική προσέγγιση ακολουθείται σε ορισμένες περιφέρειες της Αυστρίας με τον ορισμό απαγορευτικών ζωνών ("no-go" zones). Στην περίπτωση αυτή, η εξόρυξη αδρανών επιτρέπεται εκτός των ζωνών αυτών (αν δεν συγκρούεται με άλλες χρήσεις γης...)

http://www.geologie.ac.at/fileadmin/user_upload/dokumente/pdf/poster/poster_2007_egu2007_heimar_at_al.pdf

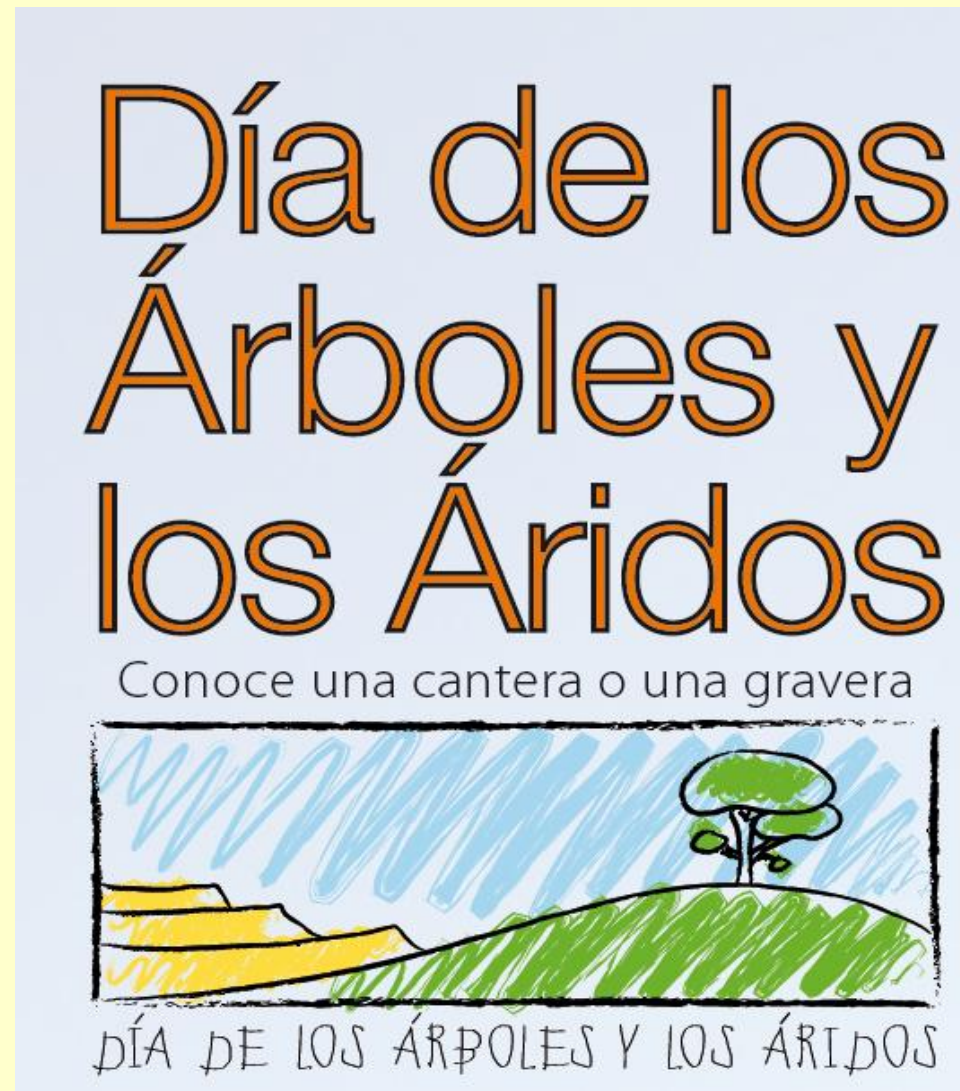
4. Καναδάς: SERA (Socially and Environmentally Responsible Aggregate)

- Απαγορευτικές ζώνες (NO GO)
 - Πυρήνας Δρυμών
- Πιθανές (MAYBE)
 - Εθνικοί Δρυμοί
- Επιτρεπτές με προσοχή (GO CAREFULLY)
 - Λοιπές

5. Ισπανία - Ημέρα λατομείων

- Μια φορά το χρόνο, τα λατομεία αδρανών δέχονται επισκέπτες (σχολεία, περίοικους) και εξηγούν την αναγκαιότητα των αδρανών υλικών.
- Κάθε επισκέπτης φυτεύει κι ένα δέντρο.
- Από το 2008 που εφαρμόζεται, 18.000 μαθητές έχουν επισκεφθεί 275 λατομεία και έχουν φυτευθεί 400.000 δέντρα.

http://www.sercoinsc.com/blog_detalle.php?id=129

Η αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων
για την παραγωγή αδρανών υλικών και
πως αυτή θα επιτευχθεί σε τοπικό επίπεδο

Εγχειρίδιο

SEE/A/151/2.4/X

Η ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΜΕΝΩΝ ΑΔΡΑΝΩΝ ΑΠΟ ΑΔΡΑΝΗ ΑΠΟΒΛΗΤΑ

Εγχειρίδια SARMa

Βιώσιμη Διαχείριση Πόρων για την παραγωγή
Αδρανών (SARM) και Βιώσιμη Προμήθεια
Αδρανών από Διάφορες Πηγές (SSM) σε
Περιφερειακό, Εθνικό και Διακρατικό Επίπεδο

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ

SEE/A/151/2.4/X

Κύριοι στόχοι

Ο κύριος στόχος είναι η ανάπτυξη μίας Εργαλειοθήκης (Toolbox), για την υποστήριξη του Σχεδιασμού για την προμήθεια πρωτογενών και δευτερογενών Αδρανών σε εθνικό/περιφερειακό επίπεδο στις χώρες της ΝΑ Ευρώπης (SEE), που θα περιλαμβάνει:

- Το Όραμα του **SNAP-SEE** για τη μετάβαση σε ένα ολοκληρωμένο, περιεκτικό και βιώσιμο σχεδιασμό για την προμήθεια αδρανών στη ΝΑ Ευρώπη (SEE)
- Ένα Εγχειρίδιο σχετικό με την **Ενίσχυση των Ικανοτήτων (Capacity Building)** και τη Διαβούλευση των Ενδιαφερόμενων Μερών (Stakeholder Consultation)
- Ένα Εγχειρίδιο για τα Δεδομένα και τις Μεθόδους Ανάλυσης
- Καθορισμό ενός **Πλαισίου Σχεδιασμού Αδρανών (Aggregates Planning Scheme)** με λειτουργικές μονάδες που θα ενσωματώνουν τις βασικές αρχές, τις προσεγγίσεις και τις απαραίτητες δράσεις για την επίτευξη των στόχων του Οράματος.

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Οι στοχευμένες δράσεις σε όλες τις Περιφέρειες για την εφαρμογή της νέας νομοθεσίας
2. Η θέσπιση κινήτρων για αξιοποίηση αδρανών από όλες τις πηγές
3. Οι κατάλληλα στελεχωμένες Υπηρεσίες για ταχύτατη αδειοδότηση και αποτελεσματικό έλεγχο των λατομείων

μ

Ευχαριστώ για την προσοχή σας